

MIC-KEY®

GASTROSTOMIPORT MED LÅG PROFIL
för barn och vuxna

VÄGLEDNING FÖR KORREKT ANVÄNDNING OCH VÅRD

MEDA

FÖRORD

Meda-koncernen har sedan 1994 lagt ned betydande resurser på att ge bästa möjliga information om gastronomi och i synnerhet om användning och skötsel av Mic-Key® gastrostomiport. I hela Norden har vi haft ett nära samarbete och samlat erfarenheter med specialister och användare/patienter.

Detta presenterar vi i denna handbok. Informationen är tänkt som en vägledning – denna är naturligtvis underordnad de lokala föreskrifter som finns. Vi hoppas emellertid att denna information skall vara till nytta, samtidigt som vi gärna ser att ni kontaktar oss vid behov.

Lycka till!

Med vänlig hälsning

MEDA AB

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Introduktion	4
Fakta om Mic-Key®	5
Mic-Key® gastrostomiport	6
Tillbehör	7
Till- och frånkoppling av kopplings slang	7
Kopplings slangar	7
Sprutorna i förpackningen	9
Skötsel och vård av Mic-Key®	9
Insättning och byte av Mic-Key®	10
Mic-Key®-set	11
Tillförsel av näring genom Mic-Key®	12
Läkemedelsadministration	12
Barnens hörna	13
Matstunden	13
Munnen	13
Normal aktivitet	13
Eventuella problem	14
Illamående	14
Diarré	14
Hur löser man eventuella problem	14
Få ut vattnet ur ballongen	14
Ballongen läcker eller går sönder	15
Stomi och hudproblem	15
Granulationsvävnad	15
Mic®-Bolus gastrostomisond	16
Ordlista	17
Bilaga rekvisition för Mic-Key® och tillbehör	18
Kort bruksanvisning vid användning av Mic-Key® i hemmet	19

INTRODUKTION

Korrekt nutrition upprätthåller hälsa, tillväxt och tillfrisknande. Många olika medicinska problem behandlas med gastrostomi (anläggande av en kanal, öppning in i magsäcken) när en person inte kan äta, eller inte kan äta tillräckligt för att uppfylla kraven på tillfredsställande nutrition och har en väl fungerande magtarmkanal. Via en gastrostomi kan näring, läkemedel och vätska ges i magsäcken.

Varför MIC-KEY®?

- Mic-Key® gastrostomiport gör att du alltid har en öppen kanal (stomi) som du kan känna dig trygg med och som du alltid kan ge näring genom.
- Mic-Key® gastrostomiport är liten och utan några slangar som sticker ut. Den syns inte, man har rörelsefrihet och man ser inte sjuk ut.
- Mic-Key® är också liten på insidan så det är näringen som fyller magsäcken.
- Mic-Key® gör det enkelt att ge mediciner.
- Med Mic-Key® är det enkelt att ge små måltider och oftare vilket kan ge mindre besvär med kräkningar och obehag vid måltid.
- Mic-Key® gastrostomiport gör dig oberoende av sjukhuset när du lärt dig att ta ut den och sätta in den igen.
- Mic-Key® anpassas till längden och grovleken på din stomikanal när du växer.
- Med Mic-Key® kan du vara med under vanlig måltid med exempelvis bolusmatning.
- Med Mic-Key® kan du bada i badhus och i havet/sjön.

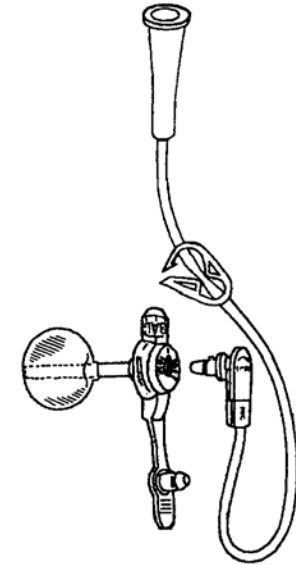
FAKTA OM MIC-KEY®

En Mic-Key® gastrostomiport har insatts i magen genom bukväggen. Mic-Key® är en liten gastrostomiport i nivå med huden och tillverkad av vävnadsvänlig silikon. Det finns en uppblåsbar ballong i den ena änden och en yttre platta i den andra. Denna port gör det möjligt att tillföra kroppen den näring, läkemedel och vätskemängd som är nödvändig.

Mic-Key®-plattan är märkt med storleken (hur grov och hur lång den är).

Mic-Key® möjliggör en aktiv livsstil eftersom Mic-Key® ligger platt mot magen.

Läkaren/sjuksköterskan tar mått för att få rätt storlek på Mic-Key®. Likaså ges information angående metoder för skötsel och underhåll. Denna broschyr kan vara till hjälp när det gäller att komma ihåg de olika momenten.

MIC-KEY® GASTROSTOMIPORT

Mat och dryck ges genom en kopplings slang och in i magsäcken via Mic-Key® gastrostomiport. När matning inte pågår, sätt på locket som sitter på Mic-Key®.

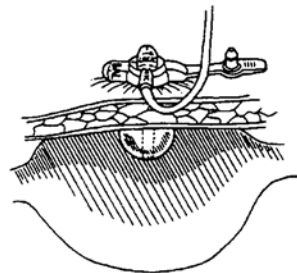
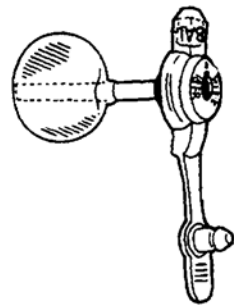
Mic-Key® har en backventil (återflödesventil) placerad invändigt och i toppen på Mic-Key®. Denna bidrar till att förhindra att maginnehåll läcker ut ur gastrostomiporten. När kopplings slangen används öppnas eller stängs backventilen.

Den yttre delen av Mic-Key® bör ligga ca 3 mm ovanför huden så god luftcirkulation erhålles.

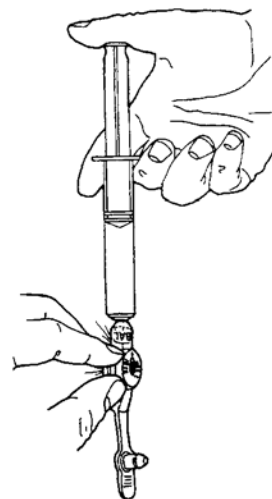
Mic-Key® gastrostomiport har en ballong på insidan av magen. Ballongen som håller gastrostomiporten på plats fylls och töms genom att man för in en luerspruta (som medföljer varje Mic-Key®-set) i ballongventilen (märkt med BAL). Det är viktigt att man för in luersprutan ordentligt då denna öppnar ballongventilen. Ballongventilen (märkt BAL) skall endast användas när man skall tömma och fylla ballongen.

Ballongen skall fyllas med sterilt vatten (eventuellt kan kokat kranvatten användas) för att hålla Mic-Key® på plats. Töm ballongen, kontrollera mängden sterilt vatten i ballongen en gång i veckan (normalt 4-5 ml, max 10 ml). Normalt dunstar lite av vätskan.

OBS! Ge aldrig läkemedel eller mat genom ballongventilen.

Mic-Key® på plats i magsäcken.

TILLBEHÖR

Det finns en rad olika kopplings slangar, vissa passar bättre vid vissa tillfällen än andra.

Samtliga kopplings slangar passar till alla storlekar av Mic-Key®.

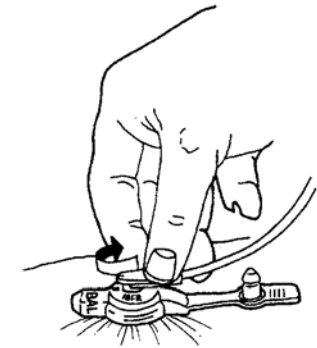
TILL- OCH FRÅNKOPPLING AV KOPPLINGSSLANG

Vid tillkoppling av en kopplings slang sätts den svarta linjen på kopplings slangen mot den svarta linjen på Mic-Key® och tryck in kopplings slangen. Vrid kopplings slangen tre kvarts varv medurs (i pilens riktning) tills du märker ett lätt motstånd. Vridning ett helt varv skadar låsningsfunktionen av kopplings slangar i Mic-Key®.

För att avlägsna kopplings slangen, vrid moturs tills den svarta linjen på kopplings slangen är i nivå med den på Mic-Key®. Ta ur kopplings slangen och sätt på locket.

SECUR-LOK® BLÅ VINKLAD KOPPLINGSSLANG

Denna används då man vill koppla till ett sondaggregat eller till en matnings spruta och den finns i två längder, 30 cm (124-12) och 60 cm (124-24). Den 90-gradiga vinkeln gör att risken för knickbildning minskar. Se ovan för till- och frånkoppling.

124-12, 30 cm
124-24, 60 cm

BOLUS SET BLÅ RAK KOPPLINGSSLANG

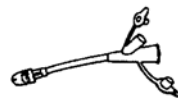
Mic-Key®-setet innehåller en Bolus rak kopplings slang (123-12). Denna kan användas vid matning med matningsspruta. Eftersom Bolus rak kopplings slang inte har 90° vinkel som Secur-Lok® vinklad kopplings slang och lumen är större, är det lättare att ge mat snabbare och mer tjockflytande mat. Utformningen av Bolus rak kopplings slang kan hjälpa till vid luftning av magsäcken. Se sid 7 för till- och fränkoppling.

123-12, 30 cm

SECUR-LOK®-SET TRANSPARENT VINKLAD KOPPLINGSSLANG MED MEDICINPORT

Secur-Lok®-set 30 cm (121-12) som medföljer varje Mic-Key®-set har två öppningar och används som regel om man även skall ge läkemedel med spruta genom Mic-Key®. Secur Lok® 5 cm (122-02) används som regel om man endast skall ge läkemedel genom Mic-Key®. Se sid 7 för till- och fränkoppling.

121-12, 30 cm
122-02, 5 cm

SECUR-LOK® MED OMVÄND LUER-LOCK

Denna kopplings slang (126-12) sitter säkert ihop med sondaggregat med luer-lock, passar bra för nattmatning, rörliga patienter m fl. Se sid 7 för till- och fränkoppling.

126-12, 30 cm

SPRUTORNA I FÖRPACKNINGEN

En 6 ml luerspruta medföljer Mic-Key®-setet. Använd den till att fylla och tömma ballongen när du med jämna mellanrum kontrollerar volymen och när du sätter in Mic-Key®. Mic-Key®-setet innehåller också en 35 ml spruta med kateterspets. Den skall användas när man spolar genom kopplings slangarna och Mic-Key®.

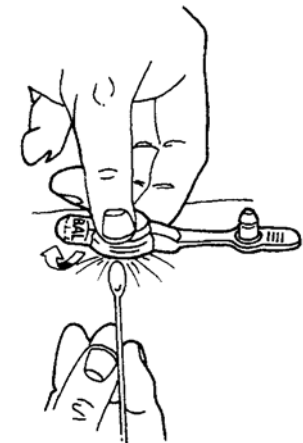
SKÖTSEL OCH VÅRD AV MIC-KEY®

Som en del av den dagliga hygien, tvätta runt Mic-Key® med tvål och vatten. Det går också bra att göra detta i samband med dusch eller bad. Se bara till att huden runt stomin är torr och ren efter.

Rotera gärna Mic-Key® ett varv i samband med den dagliga rengöringen.

Kontrollera och byt mängden sterilt vatten i ballongen varje vecka, se under Mic-Key®-gastrostomiport, sid 6.

Det är viktigt att hålla stomikanalen öppen om Mic-Key® går sönder och åker ut. Ta genast en ny Mic-Key®. Om det inte finns, tvätta av det trasiga Mic-Key®, sätt tillbaka den och fäst den med tejp. Kontakta din läkare/sjuksköterska för att få en ny. Se under byte av Mic-Key®, sid 10.

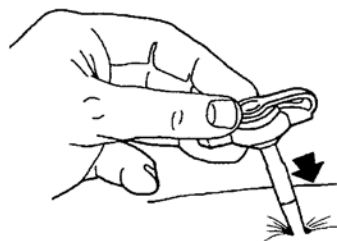
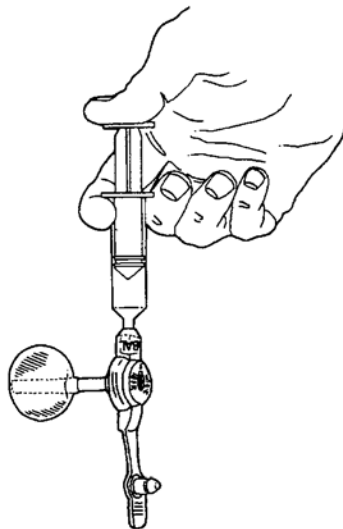

INSÄTTNING OCH BYTE AV MIC-KEY®

Det rekommenderas att ha en extra Mic-Key® hemma i reserv.

Att byta en Mic-Key®:

1. Ta ut den nya Mic-Key® ur förpackningen.
Fyll ballongen med 4–5 ml sterilt vatten.
2. Ta bort sprutan och se noga på ballongen, snurra ballongen mellan fingrarna. Den skall vara symmetrisk. Kontrollera läckage. Töm ballongen.
3. För att ta bort den gamla Mic-Key®, sätt fast sprutan på ballongventilen på Mic-Key® som är i patientens mage. Drag tillbaka kolven tills allt vattnet är ute ur ballongen.
4. Dra varsamt ut Mic-Key® från patientens mage. Det kan underlätta om man använder lite vattenlösligt smörjmedel vid utdragningen.
5. Doppa den nya Mic-Key® i vatten, ev kan spetsen smörjas med vattenlösligt smörjmedel, t ex Xylocain gel. Använd aldrig olja eller fett.
6. Styr försiktigt med ett jämnt tryck den nya Mic-Key® in i stomat. För in den tills Mic-Key® ligger platt mot huden.
7. Håll Mic-Key® på plats och fyll ballongen med (ca 4–5 ml) sterilt vatten. Använd inte luft eller koksaltlösning.
Det skall inte göra ont när ballongen fylls. Tag i så fall kontakt med läkare/sjuksköterska.
8. Torka bort vätska eller smörjmedel från Mic-Key® och stomat.

FYLL ALDRIG BALLONGEN MED MER ÄN 10 ML VATTEN!

MIC-KEY®-SET

Ett Mic-Key®-set innehåller:

- en Mic-Key® gastrostomiport
- en bolus-set blå transparent kopplingslang (123-12)
- en Secur Lok®-set vinklad kopplingslang med medicinport (121-12)
- en 6 ml luerspruta
- en 35 ml matningsspruta med kateterspets
- fyra kompresser

En Mic-Key® gastrostomiport levereras **ENDAST** som set.

Kopplingslangar kan rekvireras separat utan set.

OBS! Samtliga produkter är latexfria.

TILLFÖRSEL AV NÄRING GENOM MIC-KEY®

Mic-Key® kan användas till att ge sondnäring både som tillskott vid otillräckligt matintag, och som enda näringskälla. Med Mic-Key® kan man ge maten kontinuerligt, som måltid eller som måltidstillskott eller som matning nattetid.

Mic-Key® kan användas till att ge näring med sondspruta, enteral matningspump eller gravitationsdropp. Vid sondmatning användes en spruta med kateterspets.

Det är viktigt, särskilt när det gäller små barn, att maten inte ges för fort.

Efter avslutad måltid, spola alltid genom Mic-Key® med vatten.

Om Mic-Key® inte används för näringsintag, spola igenom Mic-Key® med vatten dagligen.

OBS! Vid smärta/obehag i matningssituationen, avbryt matintaget och kontakta sjukvård/läkare.

LÄRA OM MAT

Även om man får mat genom Mic-Key® betyder sällskap med andra vid ett bord mycket. Det är också viktigt att få känna lukten och se maten. Detta ger en möjlighet att uppleva vad mat är.

HUR MYCKET VATTEN?

När kroppen behöver mer vatten blir vi törstiga och dricker mer. Gastrostomipatienter gör likadant. Är det varmt eller om man har feber, kan mer vatten förhindra uttorkning.

Regelbunden tandvård är viktig hela tiden.

Ev kan ett fluor-tuggummi vara till hjälp.

LÄKEMEDELSADMINISTRATION

Ge helst läkemedlet i flytande form. Läkemedel i tablettform kan blockera Mic-Key® och är lättare att ge när de är upplösta i vatten.

Blanda inte läkemedel i maten om man inte har sagt att detta kan göras.

BARNENS HÖRNA

Barn är speciella och har speciella behov. Om du vårdar och sköter ett barn med gastrostomi kan följande punkter vara till hjälp.

MATSTUNDEN

Uppmuntra ditt barn att smaka och beröra, så som andra gör, även om det blir spill runt barnstolen. Med tanke på barnets språkutveckling kommer också mat och att tugga att vara av betydelse.

MUNNEN

Munnen är en mycket känslig del av barnkroppen. Även om barnet inte kan suga eller svälja tillräckligt bra för att kunna äta, så finns sugreflexen. En baby känner välbefinnande när den suger. Prova med en tröstnapp. Använd den till att stimulera barnets läppar, gom och tunga under måltiderna. Efter hand som babyn växer, se till att det finns andra möjligheter att suga eller tugga.

Regelbunden tandvård är viktig hela tiden.

NORMAL AKTIVITET

Det är viktigt för spädbarn att rulla sig över på magen. De lär sig att skjuta sig fram och krypa på det sättet. Mic-Key® ger bättre rörelsefrihet än de traditionella gastrostomisonderna har gjort.

BARN VÄXER

Barn med gastrostomi har samma behov under uppväxt och utveckling som andra barn.

EVENTUELLA PROBLEM

ILLAMÅENDE

Öppna in till gastrostomiporten med en kopplingslang och töm ut eventuell luft eller maginnehåll.

DIARRÉ

Diarré kan bland annat bero på för snabb matning, för gammal sondmat eller maginfluensa.

Ändring av kost, läkemedelsbehandling eller matningsrutiner kan också orsaka diarré.
VARAR DIARRÉN I MER ÄN TRE DAGAR, TALA MED EN SPECIALIST.

HUR LÖSER MAN EVENTUELLA PROBLEM

FÅ UT VATTNET UR BALLONGEN

Om man inte får ut vattnet ur ballongen med spruta, se till att ballongventilen är ren. Av och till kan denna fördjupning täppas till av exempelvis matrester.

Tvätta insidan av fördjupningen, sätt sprutan i ventilen, tryck och vrid ett kvarts varv, prova att dra tillbaka kolven igen.

Om det fortfarande är svårt att få vattnet ur ballongen, fyll på med ca 1 ml till i ballongen innan du åter provar att dra ut allt vattnet. Detta kan eliminera det vakuum som kan bildas i ballongen.

HA ALLTID EN MIC-KEY® I RESERV FÖR INSÄTTNING I STOMAT.

BALLONGEN LÄCKER ELLER GÅR SÖNDER

Ha alltid en ersättning för Mic-Key® hemma. Silikonballonger håller olika länge hos olika individer, beroende på ett flertal faktorer. Dessa kan vara läkemedelsbehandling, vattenmängden som använts för att fylla ballongen, magsyra och underhåll av porten.

Prova gärna med att ta ut, rengöra och byta Mic-Key®. Eventuellt kan en god rutin vara (används i andra nordiska länder) att varannan vecka ta ut Mic-Key® ur stomin, tvätta den i ljummet tvålatten, skölja och torka väl. Det kan vara praktiskt att använda två Mic-Key® om vartannat, det gör skötseln och bytet snabbare och enklare.

Om man fyllt ballongen (BAL) med 5 ml kan man prova att fylla med ytterligare 2 ml. OBS! Fyll aldrig ballongen med mer än 10 ml.

STOMI OCH HUDPROBLEM

OM BLÖDNING FÖREKOMMER ELLER OM DET SER UT SOM OM BLOD ÄR BLANDAT MED MAGINNEHÅLL, KONTAKTA SPECIALIST.

Rodnad vätskande hud eller ömhet runt stomin kan bli resultat av ett läckage. Tvätta och torka området runt stomin dagligen, som tidigare nämnts. Om besvären kvarstår, kontakta sjuksköterska.

GRANULATIONSVÄVNAD

Granulationsvävnad är resultatet av att kroppen försöker att reparera operationssåret. Vävnaden kan öka och bör behandlas. Kontakta sjuksköterska som eventuellt kommer att pensla lapis.

MIC®-BOLUS GASTROSTOMISOND

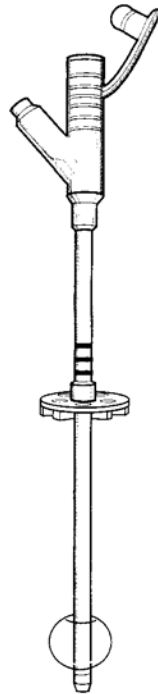
Mic®-Bolus gastrostomisond kan användas när stomikanalen är etablerad, precis som Mic-Key® gastrostomiport. Den används tillsammans med Mic-Key® gastrostomiport som ett komplement eller ensam. Mic®-Bolus gastrostomisond är en enklare form av gastrostomi, den har inte återflödesventil och är därför lämplig när det är mycket luft i magen eller vid illamående.

Mic®-Bolus gastrostomisond finns i olika grovlekar (Fr) och har en Secur-Lok®-platta som skjuts ner på huden och håller sonden på plats samt förhindrar läckage.

Mic®-Bolus gastrostomisond har en ballong på insidan som fylls med sterilt vatten. Mängden sterilt vatten är beroende av vilken ballongstorlek som används (max 5 eller 20 ml).

Mängden sterilt vatten kontrolleras och byts varje vecka.

I övrigt: Mic®-Bolus gastrostomisond skall hanteras/skötas på samma sätt som Mic-Key® gastrostomiport.

	<u>Storlek</u>	<u>Artikelnr.</u>
12 Fr	5 ml ballong	0110-12 LV
14 Fr	5 ml ballong	0110-14 LV
16 Fr	5 ml ballong	0110-16 LV
18 Fr	5 ml ballong	0110-18 LV
14 Fr	20 ml ballong	0110-14
16 Fr	20 ml ballong	0110-16
18 Fr	20 ml ballong	0110-18
20 Fr	20 ml ballong	0110-20
22 Fr	20 ml ballong	0110-22
24 Fr	20 ml ballong	0110-24

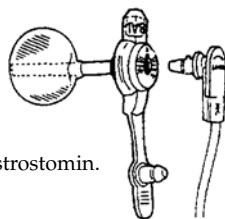
ORDLISTA

BOLUSMATNING:	Maten ges som måltider fördelade över dagen, antingen med användning av spruta eller med pump.
DIARRÉ:	Lös till flytande avföring.
SONDAGGREGAT:	Kopplingsslangar till vätska/sondmat.
MATNINGSPUMP:	En apparat, nät driven eller med batteri, som automatiskt fördelar mängden mat.
FÖRSTOPPNING:	Förstoppning eller trög mage. Detta betyder att avföringen är fastare och kommer mer sällan än vanligt. Det är ofta förenat med smärta och obehag.
GASTROSTOMI:	Öppning, kanal (stoma) genom huden till magen.
GRANULATIONS-VÄVNAD:	Köttliknande upphöjningar formade på ovansidan av stomin som kan komma att bilda ärrvävnad.

**Bilaga att användas för
vägledning för läkare/sjuksköterska
vid ordination av Mic-Key®
gastrostomiport och tillbehör.**

MIC-KEY® Gastrostomiport

..... har fått en gastrostomiport insatt i gastrostomin.

Den är av storlek Fr och cm lång.

Gastrostomiporten är kuffad med ml sterilt vatten. Mic-Key® insatt (datum):

Kontaktperson: Telefon:

Gastrostomiport Fr	Längd (cm):	Sterilvatten i ballong (ml)	Antal:
Kopplings slang/tillbehör nr:			Antal:
Kopplings slang/tillbehör nr:			Antal:
Kopplings slang/tillbehör nr:			Antal:
Mic Bolus Fr	Sterilvatten i ballong (ml)	Antal:	

Grovlek/längd Mic-Key® och Kopplings slang/tillbehör för komplettering

Grovlek: 14 Fr		Grovlek: 16 Fr		Grovlek: 18 och 20 Fr		Grovlek: 24 Fr	
Längder: 0,8 cm	2,5 cm	Längder: 0,8 cm	2,5 cm	Längder: 0,8 cm	2,5 cm	Längder: 1,5 cm	
1,0 cm	2,7 cm	1,0 cm	2,7 cm	1,0 cm	2,7 cm	1,7 cm	
1,2 cm	3,0 cm	1,2 cm	3,0 cm	1,2 cm	3,0 cm	2,0 cm	
1,5 cm	3,5 cm	1,5 cm	3,5 cm	1,5 cm	3,5 cm	2,3 cm	
1,7 cm	4,0 cm	1,7 cm	4,0 cm	1,7 cm	4,0 cm	2,5 cm	
2,0 cm	4,5 cm	2,0 cm	4,5 cm	2,0 cm	4,5 cm	2,7 cm	
2,3 cm		2,3 cm		2,3 cm		3,0 cm	
						3,5 cm	
						4,0 cm	
						4,5 cm	

	125-00	Mätsticka för korrekt provning av gastrostomilängden 10 st per förpackning
	124-12 - 30 cm	Secur-Lok® blå vinklad kopplings slang 5 st per förpackning
	124-24 - 60 cm	
	123-12 - 30 cm	Bolus set blå rak kopplings slang 5 st per förpackning
	126-12 - 30 cm	Secur-Lok® transparent vinklad omvänd Luer-lock kopplings slang 5 st per förpackning
	122-02 - 5 cm	Secur-Lok® transparent vinklad kopplings slang med medicinport 5 st per förpackning
	121-12 - 30 cm	

ANVÄNDNING OCH SKÖTSEL MIC-KEY® GASTROSTOMI PORT I HEMMET

Goda råd:

- Mät ut korrekt stomilängd med hjälp av Mic-mätstickan. Ha alltid en mätsticka tillgänglig.
- Utarbeta fasta rutiner angående skötseln av Mic-Key®, t ex:
Kontrollera att ballongen har rätt mängd sterilt vatten varje måndag.
- Tillämpa och iakttag vanlig god matygien vid all skötsel och matning i Mic-Key®. Inget sterilt förfaringssätt.

1

Detta gör du en gång per dag:

- Tvätta huden runt stomin en gång om dagen som en del i den dagliga morgon- eller kvällstoaletten, torka därefter huden runt stomin torr.
- Skölj kopplings slangarna med 10–20 ml vatten före och efter varje matning.
- Rotera Mic-Key® ett varv i stomat i samband med den dagliga morgon- eller kvällstoaletten.

2

Detta gör du varje vecka:

Kontrollera och byt vattenmängden i ballongen, exempelvis varje måndag.

3

Detta gör du varannan månad:

Betrakta och behandla Mic-Key® som ett ätredskap. Ta därför en ny Mic-Key® ca varannan månad. Då kommer den att vara missfärgad och återflödesventilen vara försvagad.

OBS! Vid smärta/obehag i matningssituationen, avbryt mattillförseln och kontakta sjuksköterska/läkare.

Meda AB
Box 906, 170 09 SOLNA
Tel 08-630 19 00 Fax 08-630 19 38